

**Informace o přístupu České republiky k mezinárodním jednáním
k problematice ručních a lehkých zbraní
a o objemu výroby, vývozu, dovozu
a početních stavech zbraní
u držitelů zbrojních průkazů a oprávnění
na území České republiky za rok 2002**

OBSAH

1. ÚVOD
 2. MEZINÁRODNÍ JEDNÁNÍ A SPOLUPRÁCE
 - 2.1. Informace o mezinárodním kontrolním režimu Wassenaarské ujednání o kontrole vývozu konvenčních zbraní a zboží dvojího použití
 - 2.2. Organizace spojených národů (OSN)
 - 2.2.1. Akční program OSN k prevenci, potírání a vymýcení nezákonného obchodu s ručními a lehkými zbraněmi ve všech jeho aspektech
 - 2.2.2. Protokol proti nezákonné výrobě palných zbraní, jejich částí, dílů a munice a proti nezákonnému obchodování s nimi
 - 2.3. Organizace pro bezpečnost a spolupráci v Evropě (OBSE)
 - 2.4. Evropská unie (EU)
 3. NÁRODNÍ KONTROLNÍ SYSTÉM V OBLASTI VÝVOZU, DOVOZU RLZ A DRŽENÍ RUČNÍCH ZBRANÍ
 - 3.1. Objem výroby, vyhodnocení obchodu a neobchodních vývozů; legislativní úprava
 - Tab. 1. - Údaje o počtech kusů vojenských ručních a lehkých zbraní vyvezených z České republiky mezi 1. lednem a 31. prosincem 2002
 - Tab. 2. - Údaje o počtech kusů vojenských ručních a lehkých zbraní dovezených do České republiky mezi 1. lednem a 31. prosincem 2002
 - Tab. 3. - Údaje o počtech kusů civilních ručních a lehkých zbraní vyvezených z České republiky mezi 1. lednem a 31. prosincem 2002
 - Tab. 4. - Údaje o počtech kusů civilních ručních a lehkých zbraní dovezených do České republiky mezi 1. lednem a 31. prosincem 2002
 - 3.2. Počty ručních zbraní u držitelů zbrojních průkazů a oprávnění; přestupky a trestné činy v této oblasti; legislativní úprava
 - Tab. 5. - Počet držitelů zbrojních průkazů a počet u nich registrovaných zbraní v České republice k 31. prosinci 2002
 - Tab. 6. - Počet držitelů zbrojních oprávnění a počet u nich registrovaných zbraní v České republice k 31. prosinci 2002
 4. ZÁVĚR
- Příloha: Vyhodnocení plnění Akčního programu OSN k prevenci, potírání a vymýcení nezákonného obchodu s ručními a lehkými zbraněmi ve všech jeho aspektech

1 ÚVOD

Předkládaná informace je reakcí na usnesení Bezpečnostní rady státu č. 138 ze dne 20. listopadu 2000. Do materiálu nejsou zahrnuty údaje týkající se početních stavů RLZ ve výzbroji Armády České republiky a ve výzbroji ostatních ozbrojených sborů. Tyto informace mají charakter utajovaných skutečností ve smyslu zákona č. 148/1998 Sb., o ochraně utajovaných skutečností a o změně některých zákonů, a nařízení vlády č. 246/1998 Sb, kterým se stanoví seznamy utajovaných skutečností.

2 MEZINÁRODNÍ JEDNÁNÍ A SPOLUPRÁCE

2.1 Mezinárodní kontrolní režim Wassenaarské ujednání o kontrole vývozu konvenčních zbraní a zboží dvojího použití¹

Podstatou činnosti mezinárodního kontrolního režimu Wassenaarské ujednání, který je neformálním uskupením 33 zemí², je všeobecná výměna informací o:

- globálním bezpečnostním vývoji,
- regionálním vývoji bezpečnostní situace v krizových oblastech,
- trendech obchodu s konvenčními zbraněmi a se zbožím a technologiemi dvojího užití,
- vývozech sledovaných kategorií konvenčních zbraní a
- zamítnutých vývozních licencích.

Účastníci plenárního zasedání Wassenaarského ujednání se sešli v prosinci 2002 pod předsednictvím Ukrajiny. Došli k následujícím závěrům:

- shodli se na potřebě bojovat proti terorismu,
- usnesli se na potřebě doplnění seznamu kontrolovaného zboží (zejména přenosných protiletadlových raketových komplexů a ručních a lehkých zbraní),
- zdůraznili nutnost zefektivnit výměnu informací,
- podpořili snahu o předcházení ilegálním převodům zbraní,
- schválili Prohlášení o porozumění zaměřené na překupnictví zbraní,
- podpořili rozvoj kontaktů s nečlenskými zeměmi, včetně hlavních výrobců zbraní a otevřenost režimu na nediskriminačním základě,
- dohodli se na pokračování v kontaktech s OSN a jinými mezinárodními organizacemi a režimy v oblasti nešíření.

V letošním roce, kdy tomuto mezinárodnímu kontrolnímu režimu předsedají Spojené státy americké, probíhá komplexní vyhodnocení činnosti Wassenaarského ujednání.

¹ The Wassenaar Arrangement on Export Control for Conventional Arms and Dual-Use Goods and Technologies

² země OECD (kromě Mexika a Islandu) a Rusko, Ukrajina, Rumunsko, Bulharsko a Argentina

2.2 Organizace spojených národů (OSN)

2.2.1 Akční program OSN k prevenci, potírání a vymýcení nezákonného obchodu s ručními a lehkými zbraněmi ve všech jeho aspektech

V červenci 2001 byl na Konferenci OSN k nezákonnému obchodování s ručními a lehkými zbraněmi ve všech jeho aspektech (dále jen „Konference OSN“) schválen Akční program k prevenci, potírání a vymýcení nezákonného obchodu s ručními a lehkými zbraněmi ve všech jeho aspektech³ (dále jen „Akční program OSN“), který vymezuje cíle mezinárodního společenství v návazném procesu, a to nejen na národní a regionální úrovni, ale i na globální úrovni.

Na *národní* úrovni se jedná o mj. o přijetí a aplikaci legislativních norem týkajících se následujících oblastí:

- kontrola výroby, vývozu a dovozu k prevenci ilegální činnosti, a to včetně právních postihů,
- značení zbraní při výrobě a dovozu,
- uchovávání záznamů kvůli sledovatelnosti,
- vyhodnocování národních potřeb pro obranu a v případě zjištění nadpočetných RLZ přednostně jejich zničení.

Na *regionální* úrovni jde o opatření ke zvyšování úrovně transparentnosti (prozatím na dobrovolné bázi). Regionální opatření v nejvíce postižených oblastech by mohla zahrnovat i moratoria na výrobu, dovoz a vývoz RLZ.

Na *globální* úrovni mají být vytvářeny předpoklady pro harmonizaci spolupráce v boji proti nezákonnému obchodování, při předcházení konfliktům a při jejich řešení, zejména v rámci demobilizačních, demilitarizačních, odzbrojovacích a rekonsolidačních projektů pro bývalé příslušníky válčících stran. Velká pozornost je věnována likvidaci RLZ v postkonfliktních oblastech, a to zejména v případě konfliktů vnitrostátního charakteru.

Každé dva roky se uskuteční mezinárodní jednání k hodnocení situace v oblasti RLZ s tím, že v roce 2006 se bude konat následná konference ke zhodnocení vývoje a účinnosti opatření vyplývajících z Akčního programu OSN. Letošní zasedání se bude konat 7. – 11. července 2003 v New Yorku. Při přípravě příspěvku České republiky na toto zasedání byla použita loňská Informace o RLZ; Česká republika také zodpověděla dotazník britské nevládní organizace IANSA⁴. Současně se připravuje příspěvek EU, v němž bude vyhodnoceno plnění Společného opatření EU 2002/589/CFSP o boji proti destabilizujícímu hromadění a šíření RLZ⁵ a Programu EU pro prevenci nezákonného obchodu s konvenčními zbraněmi a boj proti němu⁶. Vyhodnocení implementace Akčního programu OSN je uvedeno v příloze této

³ Programme of Action to Prevent, Combat and Eradicate the Illicit Trade in Small Arms and Light Weapons in All Its Aspects

⁴ International Action Network on Small Arms, www.iansa.org

⁵ EU Joint Action 2002/589/CFSP on Combating the Destabilising Accumulation and Spread of Small Arms and Light Weapons

⁶ EU Programme for Preventing and Combatting Illicit Trafficking in Conventional Arms

informace; zpráva o plnění Akčního programu OSN v České republice v angličtině je k dispozici na webové stránce <http://disarmament.un.org>.

2.2.2 Protokol proti nezákonné výrobě palných zbraní, jejich částí, dílů a munice a proti nezákonnému obchodování s nimi

Otázka RLZ se v rámci OSN prolíná také s projednáváním problematiky boje proti nadnárodnímu organizovanému zločinu. V prosinci roku 2000 ČR podepsala v Palermu Úmluvu proti nadnárodnímu organizovanému zločinu (dále jen „Úmluva“). Usnesením vlády č. 1227 ze dne 4. prosince 2000 bylo uloženo ministru vnitra a místopředsedovi vlády a ministru spravedlnosti a předsedovi Legislativní rady vlády předložit Úmluvu po jejím podpisu vládě s návrhem na její ratifikaci.

Jako součást této úmluvy byl sjednán také Protokol proti nezákonné výrobě palných zbraní, jejich částí, dílů a munice a proti nezákonnému obchodování s nimi (dále jen Protokol). Cílem Protokolu je zejména zajistit účinnou spolupráci mezi smluvními státy v boji proti nezákonné výrobě a obchodování s palnými zbraněmi, včetně řešení otázek sledovatelnosti pohybu palných zbraní, jejich označování, překupnictví a uchovávání záznamů. Z hlediska vymezení některých pojmů a specifikace opatření vyplývajících z Protokolu dochází k určitému překrývání v řešení dané problematiky s Akčním programem OSN. Přínosem je, že Protokol má charakter právně závazné mezinárodní dohody. Vzhledem k tomu, že spolupráce v otázkách ilegálních toků zbraní je důležitým aspektem boje proti terorismu, je tato problematika zařazena i do Národního akčního plánu boje proti terorismu. Vláda ČR usnesením č. 1282 ze dne 16. prosince 2002 uložila prvnímu místopředsedovi vlády a ministru vnitra připravit ve spolupráci s ministrem průmyslu a obchodu návrh na ratifikaci Protokolu proti nezákonné výrobě a obchodování s palnými zbraněmi, jejich částmi, díly a municí, doplňujícího Úmluvu Organizace spojených národů proti nadnárodnímu organizovanému zločinu, v návaznosti na její ratifikaci.

Na přípravě návrhu na ratifikaci uvedeného Protokolu Ministerstvo vnitra pracuje. Protokol však považuje za trestné padělání nebo nedovolené zahlazování, odstraňování či pozměňování značek na střelných zbraních, které jsou podle tohoto Protokolu povinné (čl. 5, odst. 1, písm. c). V tomto bodě není naše legislativa plně kompatibilní, musí se proto provést změna trestního zákona, aby obsahoval i novou skutkovou podstatu trestného činu, spočívající ve shora uvedeném jednání. Předpokládá se, že novela trestního zákona by měla nabýt účinnosti dnem 1. ledna 2005.

2.3. Organizace pro bezpečnost a spolupráci v Evropě (OBSE)

V OBSE jsou projednávána a přijímána regionální opatření v problematice RLZ. ČR plní opatření vyplývající z implementace Dokumentu OBSE k ručním a lehkým zbraním (dále jen Dokument OBSE), který byl přijat na Ministerské radě OBSE v listopadu 2000. V roce 2002 předala ČR všechny požadované informace týkající se národní legislativy, opatření ke kontrole vývozu RLZ, systému značení RLZ, technologií na likvidaci zejména nadpočetných RLZ, vývozu a dovozu RLZ. Příprava požadovaných informací je realizována ve spolupráci Ministerstva průmyslu a obchodu a Ministerstva zahraničních věcí.

Z Dokumentu OBSE mimo jiné vyplývá, že zúčastněné země souhlasí s tím, aby všechny střelné zbraně vyrobené na jejich území byly označeny takovým způsobem, který umožní jejich sledovatelnost. Značení by mělo být stálé a mělo by poskytnout informaci umožňující identifikovat zemi původu a sériové číslo. Obdobný závazek se vztahuje i na neoznačené dovezené RLZ. V ČR nebyla tato otázka dořešena v případě označování nově vyrobených vojenských (zakázaných) ručních zbraní, které nejsou určeny do výzbroje AČR.

Na základě usnesení vlády č. 1282 ze dne 16. prosince 2002 proto zapracovalo Ministerstvo průmyslu a obchodu do návrhu novely zákona č. 156/2000 Sb.⁷ povinnost těm, kteří vyrábějí vojenské zbraně, jež nejsou určeny do výzbroje AČR, nebo je vyvážejí z ČR, předkládat je Českému úřadu pro zkoušení zbraní a střeliva (ČÚZZS) k ověření, zda jsou adekvátně označeny. Pro ČÚZZS vyplývá z novely zákona č. 156/2000 Sb. povinnost označit tyto zbraně příslušnou značkou. Novela zákona je v současné době před projednáváním v Senátu. S nabytím účinnosti se počítá od 1. října 2003.

2.4. Evropská unie (EU)

EU věnuje i nadále zvýšenou pozornost především problematice transparentnosti vývozu a dovozu vojenského materiálu a dodržování Kodexu chování EU při vývozu zbraní (dále jen Kodexu chování) a Společné akce EU proti destabilizujícímu hromadění a nekontrolovanému šíření RLZ.

Prostor k projednávání otázek spojených s vývozy RLZ je zejména při zasedání pracovní skupiny Rady EU pro vývoz konvenčních zbraní (COARM), na němž se ČR v uplynulém období podílela ve formátu tzv. Trojky s kandidátskými zeměmi. Jak formální, tak i neformální jednání se zaměřují na problematiku:

- transparentnosti a výměny informací zejména v oblasti vývozu vojenského materiálu včetně RLZ (aplikace Kodexu chování a oznamování tzv. zamítnutých transakcí),
- jednotného osvědčení konečného uživatele (tzv. EUC, End-User Certificate) a
- obchodování prostředníky a zprostředkovali (tzv. „*arms brokering*“).

Podpisem Smlouvy o přistoupení k EU získala ČR status aktivního pozorovatele, který jí umožnil, aby se 14. května 2003 poprvé plně zúčastnila jednání pracovní skupiny COARM. Následně ve dnech 27. - 28. května 2003 hostila ČR 4. neformální schůzku expertů členských a kandidátských zemí EU ke kontrole vývozu konvenčních zbraní.

Ze strany EU zůstává nedořešena otázka zahrnutí přístupujících zemí do systému notifikací zamítnutých žádostí o vývozní licenci a do výměny informací o vývozu konvenčních zbraní a zboží a technologií dvojího užití.

⁷ zákon č. 156/2000 Sb., o ověřování střelných zbraní, střeliva a pyrotechnických předmětů a o změně zákona č. 288/1995 Sb., o střelných zbraních a střelivu (zákon o střelných zbraních), ve znění zákona č. 13/1998 Sb., a zákona č. 368/1992 Sb., o správních poplatcích, ve znění pozdějších předpisů, ve znění zákona č. 119/2002 Sb.

3. NÁRODNÍ KONTROLNÍ SYSTÉM V OBLASTI VÝVOZU A DOVOZU RLZ A DRŽENÍ RUČNÍCH ZBRANÍ

3.1. Objem výroby, vyhodnocení obchodu a neobchodních vývozů; legislativní úprava

V roce 2002 byly v České republice vyrobeny podle údajů, dodaných Ministerstvu průmyslu a obchodu v rámci statistického zjišťování podle zákona č. 89/1995 Sb., následující počty ručních zbraní:

37 608 pistolí různých typů a ráží,
5 samopalů,
1 326 odstřelovacích pušek.

Individuální údaje o produkci jednotlivých výrobních subjektů nemohou být v souladu s výše uvedeným zákonem zveřejňovány.

Obchodování se zbraněmi upravují především:

- zákon č. 156/2000 Sb., o ověřování střelných zbraní, střeliva a pyrotechnických předmětů a o změně zákona č. 288/1995 Sb., o střelných zbraních a střelivu, ve znění pozdějších předpisů,
- zákon č. 455/1991 Sb., o živnostenském podnikání (živnostenský zákon), ve znění pozdějších předpisů,
- zákon č. 38/1994 Sb., o zahraničním obchodu s vojenským materiálem a o doplnění zákona č. 455/1991 Sb., o živnostenském podnikání (živnostenský zákon), ve znění pozdějších předpisů, a zákona č. 140/1961 Sb., trestní zákon, ve znění pozdějších předpisů
- zákon č. 62/2000 Sb., o některých opatřeních při vývozu nebo dovozu výrobků a o licenčním řízení a o změně některých zákonů,
- zákon č. 119/2002 Sb., o zbraních, ve znění pozdějších předpisů,
- vyhláška č. 89/1994 Sb. Ministerstva průmyslu a obchodu, kterou se provádějí některá ustanovení zákona č. 38/1994 Sb., o zahraničním obchodu s vojenským materiálem a o doplnění zákona č. 455/1991 Sb., o živnostenském podnikání (živnostenský zákon), ve znění pozdějších předpisů, a zákona č. 140/1961 Sb., trestní zákon, ve znění pozdějších předpisů.

V oblasti kontroly vývozů vojenského materiálu, včetně RLZ, bylo v minulém období konstatováno, že zvýšení účinnosti zákona č. 38/1994 Sb. je možno dosáhnout důkladnějším zkoumáním bezúhonnosti a důvěryhodnosti statutárních a dalších orgánů. Některé dílčí kroky v tomto směru jsou zahrnuty do Národního akčního plánu boje proti terorismu, který schválila vláda ČR usnesením č. 385 z 10. dubna 2002.

Dnem 1. ledna 2003 nabyl účinnosti *zákon č. 119/2002 Sb., o zbraních, ve znění pozdějšího předpisu*, který plně nahradil zákon č. 288/1995 Sb. Tento nový zákon vychází ze zákona č. 288/1995 Sb. a zachovává některé instituty zavedené tímto zákonem, např. zbrojní průkazy, registraci zbraní, zbrojní průvodní listy apod. Důvodem pro jeho přijetí byla především nutnost harmonizace právní úpravy ČR s právem Evropského společenství. Nový zákon o zbraních je plně kompatibilní s právem ES. Při přípravě zákona byly využity základní normy Evropského společenství upravující oblast zbraní a střeliva, a to Směrnice ES č. 91/477/EHS, o kontrole nabývání a držení zbraní a č. 93/15/EHS, o harmonizaci předpisů o uvádění výbušnin do oběhu a dozoru nad nimi. Dále byla respektována Doporučení

Evropské Komise č. 93/216/EHS o Evropském zbrojním pasu ve znění Doporučení č. 96/126 ES, a také Evropská úmluva o kontrole a držení střelných zbraní jednotlivci.

V oblasti kontroly vývozu a dovozu ručních zbraní působilo v minulosti problémy zařazování zejména některých typů pistolí a opakovacích pušek do kategorie vojenských nebo civilních zbraní. Podle novely zákona o zbraních dochází nově k dělení zbraní do čtyř kategorií podle stupně jejich nebezpečnosti a zneužitelnosti:

kategorie A – zakázané (do této kategorie spadají i vojenské zbraně, resp. RLZ),
kategorie B - podléhající povolení,
kategorie C - podléhající ohlášení a
kategorie D - ostatní zbraně.

V případech pochybností o zařazení zbraně do konkrétní kategorie rozhoduje podle § 3 zákona o zbraních od 1. ledna 2003 Český úřad pro zkoušení zbraní a střeliva.

Zákon upravuje důvody pro udělení výjimek na zakázané zbraně a způsob jejich vydávání. Nově zavádí povolovací systém na zbraně podléhající povolení a stanoví další podmínky pro nakládání se zbraněmi všech kategorií.

Zákon č. 119/2002 Sb. zavedl deset skupin zbrojních licencí, které nahradily zbrojní oprávnění. Zbrojní licence je veřejná listina, která právnickou nebo fyzickou osobu, vykonávající podnikatelskou nebo obdobnou činnost, opravňuje k nabývání vlastnictví a držení zbraní nebo střeliva v rozsahu oprávnění stanovených pro jednotlivé skupiny zbrojní licence. Fyzické osoby, které nepodnikají, mohou nabývat do vlastnictví a držet zbraně nebo střelivo pouze na základě zbrojního průkazu.

Ačkoli oblast obchodování se zbraněmi je především v působnosti Ministerstva průmyslu a obchodu, zákon č. 119/2002 Sb. tvoří jeden z článků systému obchodování se zbraněmi. Obchodovat se zbraněmi totiž může podnikatel - držitel příslušné koncesní listiny vydané podle zákona o živnostenském podnikání, pokud je mu vydána zbrojní licence příslušné skupiny podle zákona č. 119/2002 Sb. Při vydávání zbrojní licence příslušný útvar policie prověřuje mimo jiné spolehlivost a bezúhonnost žadatele. Zákon dále nově zavádí povolení přepravy zbraní podnikatelem. Podnikatel se zbraněmi, který dováží, vyváží, případně tranzituje zbraně přes území České republiky, je povinen požádat o vydání povolení k přepravě, které mu vydá příslušný útvar policie. Vedle zbrojních průvodních listů, které byly převzaty z předcházející právní úpravy a slouží k neobchodním vývozům, dovozům nebo tranzitům zbraní, slouží správnímu orgánu k získání relevantních informací o pohybu zbraní přes hranice ČR a k jeho kontrole vydávání povolení k přepravě zbraní podnikatelem. Díky takto získaným informacím může ČR též plnit své mezinárodní závazky vyplývající z Evropské úmluvy o kontrole nabývání a držení střelných zbraní jednotlivými osobami a poskytovat ostatním smluvním státům relevantní informace o pohybu zbraní.

Dozor nad dodržováním celého zákona o zbraních a právních předpisů vydaných k jeho provedení zajišťuje Ministerstvo vnitra a Policie ČR. Na rozdíl od minulé právní úpravy byla zákonem o zbraních upravena nová působnost Českého úřadu pro zkoušení zbraní a střeliva. Ten rozhoduje v případě pochybností o zařazení typu zbraně nebo střeliva do kategorie. Novým zákonem bylo také upraveno vedení informačních systémů o zbraních, střelivu a provozovaných střelnicích, včetně poskytování informací z těchto systémů.

Tab. 1

Údaje o počtech kusů vojenských ručních a lehkých zbraní vyvezených z České republiky mezi 1. lednem a 31. prosincem 2002

1 kulometry		
	7,62 mm UK 52/57, 59L	93
	12,7 mm vz. 38/64	600
	14,5 mm KPVT	8
2 samopaly a samočinné pistole		
	7,65 mm, 9 mm Škorpion vz. 61, vz. 68, vz. 83	573
	9 mm PM98 Glauberyt	1
	7,62 mm PPSH vz. 41	400
	9 mm samočinná pistole CZ 75 AUTO	205
3 samočinné pušky		
	7,62 mm vz. 58	11
	5,26 mm CZ 2000 LADA	5

Tab. 2

Údaje o počtech kusů vojenských ručních a lehkých zbraní dovezených do České republiky mezi 1. lednem a 31. prosincem 2002

1 kulometry		
	7,62 mm UK 52/57, 59L	73
	5,56 mm Minimi	2
2 samopaly a samočinné pistole		
	9 mm PM98 Glauberyt	2
	9 mm MPA5 a MP5 K	314
	5,56 mm SIG SG 552 P	1
4 samonabíjecí pušky		
	7,62 mm SKS Simonov	50
5 tlumiče		
		2
7 granátometry		
	ruční vrhač Heckler a Koch	112

Tab. 3

Údaje o počtech kusů civilních ručních a lehkých zbraní vyvezených z České republiky mezi 1. lednem a 31. prosincem 2002

Pušky	67 844
Pistole, revolvery	62 501

Tab. 4

Údaje o počtech kusů civilních ručních a lehkých zbraní dovezených do České republiky mezi 1. lednem a 31. prosincem 2002

Pušky	15 445
Pistole, revolvery	14 401

Kromě obchodních vývozů vojenských ručních a lehkých zbraní podle zákona č. 38/1994 Sb., o zahraničním obchodu s vojenským materiálem a vývozů civilních zbraní pro lovecké, sportovní, sebeobrané účely apod. podle zákona č. 62/2000 Sb., o některých opatřeních při vývozu nebo dovozu výrobků a o licenčním řízení a o změně některých zákonů, byly v roce 2002 realizovány i trvalé vývozy zbraní v rámci tzv. *neobchodních vývozů*. Ty upravoval zákon č. 288/1995 Sb., o střelných zbraních a střelivu. Povolení vydávala Policie ČR formou tzv. zbrojních průvodních listů pro trvalý vývoz.

Za rok 2002 bylo povoleno celkem 217 případů trvalých vývozů zbraní a střeliva na zbrojní průvodní list. Z České republiky bylo vyvezeno celkem 319 kusů zbraní a 14 604 kusů střeliva.

U zbraní se jednalo o :

- 148 ks krátkých kulových zbraní,
- 111 ks dlouhých kulových zbraní,
- 44 ks brokovnic,
- 16 ks ostatních kategorií.

Pro neobchodní dovozy nebo vývozy zbraní byly vydávány zbrojní průvodní listy pro trvalý dovoz nebo pro trvalý vývoz. Obchodní dovozy nebo vývozy zbraní a střeliva nebyly upraveny zákonem č. 288/1995 Sb.

3.2. Počty ručních zbraní u držitelů zbrojních průkazů a oprávnění; přestupky a trestné činy v této oblasti; legislativní úprava

V roce 2002 upravoval oblast držení lehkých a ručních zbraní zákon č. 288/1995 Sb., o střelných zbraních a střelivu, ve znění pozdějších předpisů. Tento zákon stanovil podmínky pro nabývání a držení střelných zbraní, registraci střelných zbraní, některé podmínky pro provozování koncesovaných živností souvisejících se střelnými zbraněmi apod. Nabývat do vlastnictví a držet zbraně podléhající registraci a nakládat s nimi mohli pouze držitelé zbrojního průkazu příslušných skupin nebo držitelé zbrojního oprávnění. Zákon č. 288/1995 Sb. určoval podmínky, za kterých mohl být vydán zbrojní průkaz nebo zbrojní oprávnění. Jednalo se např. o základní podmínky bezúhonnosti, spolehlivosti, odborné a zdravotní způsobilosti, věku a pod. Zbrojní průkaz byl vydáván fyzickým osobám, zbrojní oprávnění především právníkům osobám.

Údaje o počtech držitelů zbrojních průkazů, zbrojních oprávnění a o registrovaných zbraních na území ČR:

Počet držitelů zbrojních průkazů a počet u nich registrovaných zbraní v České republice k 31. prosinci 2002:

Tab. 5

Rok	Počet držitelů zbrojních průkazů v ČR	Počet registrovaných zbraní u držitelů zbrojních průkazů					
		Kulové krátké	kulové dlouhé	brokové	ostatní	zakázané	Celkem
2002	310 201	220 769	147 600	169 382	36 494	401	574 245
2001	321 215	215 358	54 173	168 700	33 089	355	562 320
2000	303 904	199 934	139 108	164 358	30 744	308	534 144

Počet držitelů zbrojních oprávnění a počet zbraní u nich registrovaných v České republice k 31. prosinci 2002:

Tab. 6

Rok	Počet držitelů zbrojních licencí v ČR	Počet registrovaných zbraní u držitelů zbrojních oprávnění					
		Kulové krátké	kulové dlouhé	brokové	ostatní	zakázané	Celkem
2002	1 827	17 849	8 400	1 346	763	817	28 358
2001	1 894	18 679	8 858	1 310	721	801	29 568
2000	1 889	18 569	9 227	1 294	586	726	29 676

U držitelů zbrojních průkazů fyzických osob řešila policie celkem 4 991 přestupek proti ustanovení zákona (nárůst o 3 018 přestupků oproti roku 2001, tj. o 153 %!). Z tohoto počtu jich v blokovém řízení vyřídila 2 530 a uložila přitom pokuty v celkové výši 1 141 450,- Kč. Zbývajících 2 461 přestupků oznámila k projednání příslušným správním úřadům. K nejzávažnějším přestupkům patří dlouhodobě případy nedostatečného zabezpečení zbraní a střeliva proti krádežím, ztrátám a zneužití. V České republice bylo v roce 2002 u držitelů zbrojních průkazů evidováno celkem 487 případů odcizení zbraní, při kterých bylo odcizeno 592 kusů zbraní (nárůst o 136 kusů, tj. o 30 %).

U podnikatelských subjektů v oboru zbraní a střeliva a ostatních držitelů zbrojních oprávnění odhalila a řešila policie 69 případů správních deliktů, za které uložila pokuty v celkové výši 541 500,- Kč. Nejzávažnější nedostatky byly zjištěny ve vedení příslušných

evidenci a v zabezpečení zbraní. U držitelů zbrojních oprávnění bylo řešeno 6 případů odcizení zbraní, při kterých bylo odcizeno celkem 15 ks zbraní.

Služba správních činností Policie ČR evidovala v roce 2002 celkem 2 623 případů ztrát a odcizení zbrojních průkazů (nárůst o 484 případů, tj. o 23 %) a dva případy ztrát a odcizení zbrojních oprávnění (pokles o sedm případů). Velice závažným problémem jsou nákupy zbraní na odcizené nebo ztracené zbrojní průkazy, kterých bylo v roce 2002 zaznamenáno celkem 10 případů a bylo při nich nakoupeno celkem 11 zbraní.

Policie v roce 2002 řešila na území České republiky 638 skutků trestného činu nedovoleného ozbrojování podle § 185 trestního zákona (pokles o 11 případů). Objasněnost skutků činila 87,77 %.

Nezákoně obchodování s vojenskými zbraněmi lze stíhat též podle ustanovení § 124 d až § 124 f trestního zákona, které postihují porušování předpisů o zahraničním obchodu s vojenským materiálem. V roce 2002 bylo zjištěno 7 případů.

Mezi represivní složky státní správy ČR, které mají za úkol aktivně bojovat proti nelegálnímu obchodu se zbraněmi, výbušninami, vojenským materiálem, radioaktivním materiálem a zbožím dvojího užití, patří také Generální ředitelství cel Ministerstva financí. V průběhu roku 2002 šetřily orgány celní správy celkem 14 případů, které lze zařadit do této oblasti. Jejich předmětem byly konkrétně:

- 3 kusy krátkých palných zbraní (pistole a revolver),
- 282 kusů různého střeliva pro ruční a lehké zbraně,
- 5 položek různého vojenského materiálu.

Při rozboru jednotlivých šetření bylo zjištěno, že jedna pistole s 23 kusy střeliva měla být nelegálně vyvezena jako běžná poštovní zásilka, perkusní revolver byl naproti tomu nelegálně dovezen formou poštovní zásilky a jedna pistole i se 49 kusy střeliva byla odhalena v souvislosti s protidrogovou operací. U vývozu a dovozu střeliva se ve čtyřech případech jednalo o “nedbalost”, kdy cestující cizinci zřejmě po lovu přehlédli ve svém vozidle zapomenuté střelivo do loveckých zbraní a převáželi je přes státní hranici bez odpovídajících dokladů. V jednom případě byly tři zásobníky se střelivem do samopalů odhaleny ve speciálně vybudované schránce v železniční soupravě. V jednom případě (jak již bylo uvedeno v souvislosti s pistolí) bylo střelivo v poštovní zásilce. Ve dvou případech bylo střelivo odhaleno v souvislosti s protidrogovými operacemi celní správy (49 nábojů do pistole a jeden zásobník s náboji do samopalů).

Naopak u vojenského materiálu a zboží dvojího užití se v převážné většině případů jedná o nedodržení licenční povinnosti při dovozu či vývozu zboží. V takových případech nebyla při celním řízení předložena platná licence nebo bylo zboží záměrně nesprávně zařazeno s cílem vyhnout se licenční povinnosti.

V roce 2002 byl dokončen v Policii ČR informační systém držitelů zbrojních průkazů, zbrojních oprávnění a registrovaných zbraní IS D-Zbraně. Česká republika je podle dostupných informací první zemí v Evropě, která disponuje touto databází.

Služba správních činností Policie ČR prováděla průběžný dohled nad výbušninami, a to v souladu se zákonem č. 315/2001 Sb., kterým se mění zákon č. 61/1988 Sb., o hornické činnosti, výbušninách a o státní báňské správě, ve znění pozdějších předpisů, a zákon č. 44/1988 Sb., o ochraně a využití nerostného bohatství (horní zákon), ve znění pozdějších předpisů. V této oblasti nebyl zjištěn případ závažného porušení obecně závazných právních předpisů.

4. ZÁVĚR

V průběhu projednávání problematiky RLZ v příslušných mezinárodních organizacích a ujednáních se ČR aktivně podílela na hledání a formulování potřebných opatření zejména v oblasti nezákonného obchodování s RLZ, včetně zvyšování efektivnosti kontroly vývozu a jejich transparentnosti. ČR své mezinárodní závazky plní.

Nabytím účinnosti nového zákona č. 119/2002 Sb. o střelných zbraních a střelivu došlo k harmonizaci kontroly výroby, nabývání do vlastnictví a držení RLZ s Evropskou unií. Novelizace zákona č. 156/2000 Sb. pak přinese potřebnou legislativní úpravu ve značení zbraní v souladu s požadavky OBSE.

Nejen ve světle iniciativ ČR zaměřených na potírání nezákonných aktivit týkajících se RLZ, ale i z hlediska boje proti terorismu je nutno zdůraznit usnesení č. 1282 ze dne 16. prosince 2002, kterým vláda uložila prvnímu místopředsedovi vlády a ministru vnitra připravit ve spolupráci s ministrem průmyslu a obchodu návrh na ratifikaci Protokolu proti nezákonné výrobě a obchodování s palnými zbraněmi, jejich částmi, díly a municí, doplňujícího Úmluvu Organizace spojených národů proti nadnárodnímu organizovanému zločinu, v návaznosti na její ratifikaci.

Na základě údajů týkajících se úrovně vývozu a dovozu RLZ je možné konstatovat, že v roce 2002 došlo, stejně jako v loňském roce, k poklesu vývozu RLZ (v roce 2001 bylo vyvezeno 5 436 RLZ, v roce 2002 jen 1 896 RLZ, tzn. o 65 % méně). Dovoz naproti tomu stoupl o 57 % (z 353 kusů RLZ v roce 2001 na 556 kusů RLZ v roce 2002).

Z početních údajů dále vyplývá, že v roce 2002 došlo k poklesu počtu držitelů zbrojních průkazů a ke zvýšení počtu zbraní u nich registrovaných. Současně poklesl počet držitelů zbrojních oprávnění i počet zbraní u nich registrovaných.

Počet přestupků u držitelů zbrojních průkazů stoupl na 4 991 případů (nárůst o 153 %). Počet ztrát a odcizení zbrojních průkazů stoupl na 2 623 případů, tj. o 23 %. Počet skutků trestného činu nedovoleného ozbrojování zůstává naproti tomu ve srovnání s loňským rokem zhruba na stejné úrovni (638 případů, tj. pokles o 1,6 %).